



Kartläggning av **ägarskiften** i företag

– Utveckling och dokumentation av dataunderlag

Tillväxtanalys har haft i uppdrag av regeringen att genomföra kartläggning och analys av ägarskiften i företag. Denna rapport är en redovisning av uppdragets sista del som innebär utveckling och dokumentation av dataunderlag för att bättre kunna identifiera och analysera ägarförändringar och näringslivsdynamik.

Dnr: 2013/193
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Telefon: 010 447 44 00
Telefax: 010 447 44 01
E-post: info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se

För ytterligare information kontakta Björn Falkenhall
Telefon: 010 447 44 33
E-post bjorn.falkenhall@tillvaxtanalys.se

Förord

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Tillväxtanalys, har haft i uppdrag av regeringen att öka kunskapen om ägarskiften i företag. Tillväxtanalys lämnade i oktober 2013 en delrapportering av uppdraget som innebär dels en kartläggning av åldersstrukturen för företagare i företagsstocken, dels en fördjupad kartläggning och analys av ägarskiften. Denna rapport är en slutredovisning av uppdragets sista del som innebär utveckling och dokumentation av dataunderlag för att bättre kunna identifiera ägarförändringar och näringslivsdynamik.

Rapporten har författats av Jan Andersson, Fredrik Andersson och Maria Håkansson vid Statistiska Centralbyrån i Örebro. Ansvarig för uppdraget på Tillväxtanalys har varit Björn Falkenhall som också bidragit med en sammanfattande bedömning och stöd i analysarbetet.

Östersund, februari 2014

Sofia Avdeitchikova
Avdelningschef Entreprenörskap och näringsliv, Tillväxtanalys

Innehåll

Sammanfattning	6
1 Bakgrund	9
1.1 Tillväxtanalys uppdrag och sammanfattande bedömning.....	9
1.2 Disposition.....	11
2 Population och registerkällor.....	12
3 Företagens och arbetsställets dynamik (FAD)	13
3.1 Beskrivning av metoden	13
3.1.1 Kvotreglerna i FAD.....	14
3.2 Resultat ur FAD år 2010/2011.....	16
4 Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS).....	17
5 Fåmansaktiebolag	20
6 Analys av registerdata från RAMS och Skatteverket.....	21
6.1 Fåmansaktiebolag enligt RAMS och SKV år 2010 och 2011	21
6.2 Samkörning av SKV/RAMS/FAD år 2010 och 2011	21
7 Slutord	26

Sammanfattning

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Tillväxtanalys, har haft i uppdrag av regeringen att genomföra kartläggning och analys av ägarskiften i företag. Uppdraget omfattade även att göra jämförelser mellan generationsskiften och andra typer av ägarskiften som inte är åldersbaserade samt belysa möjligheten att följa upp företagens skifte och dynamik över tid. Tillväxtanalys lämnade i oktober 2013 en delrapportering av uppdraget som avser dels en kartläggning av åldersstrukturen i företagsstocken, dels en fördjupad analys av ägarskiften. Denna rapport är en redovisning av uppdragets sista del som innebär utveckling och dokumentation av dataunderlag för identifiering av ägarförändringar.

SCB har på uppdrag av Tillväxtanalys undersökt möjligheten att bättre identifiera ägarskiften genom att integrera och göra en matchningskontroll av kompletterande uppgifter gällande delägare i fåmansaktiebolag som kan hämtas från Skatteverket, SKV, med redan befintlig information om företagsdynamik, vilken finns i Företagens och arbetsställets dynamik, FAD, och den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS, på SCB. För att göra detta studeras företagens ägarskiften mellan åren 2010 och 2011. Uppdraget omfattar även att beskriva FAD gällande syfte, metodik och innehåll.

Cirka 80 procent av samtliga företag oberoende av bolagsform överlevde mellan åren 2010 och 2011. Resterande företag har på något sätt förändrats. Företag läggs ned och andra startar som en del i strukturomvandlingen. Dessutom ser vi att många företag och arbetsställen byter ägare. Näringslivet visar på en stor dynamik och dynamiken omfattar många olika typer av förändringar.

Bearbetningarna visar att det med hjälp av RAMS och SKV:s register går att följa och framställa uppgifter om ägarförändringar på ett bra sätt. Detta gäller både för fåmansaktiebolag, där det går att följa individuellt ägande, och för övriga juridiska former där förändringar i organisationsnummer kan spåras, vilket indikerar ändrade ägarförhållanden. Analysen visar att SKV:s register är ett bra komplement till RAMS och FAD och tillför ytterligare information. Samkörningen av dessa registerdata ger mer information än vad som kan fås ut av respektive registerkällor separat. Det går dessutom att koppla på annan information om anställda, omsättning och olika mått på lönsamhet från andra register.

Tillväxtanalys rekommenderar därför att SCB får tillgång till register gällande ägarandelar från Skatteverket under en längre tidsperiod än enbart de undersökta åren. Detta för att kunna sammanställa en databas som möjliggör bättre och mer precisa analyser av olika dimensioner av näringslivsdynamik och ägarförändringar. Det vore dessutom önskvärt att denna databas görs tillgänglig för forskning och studier som ökar kunskapen om olika dimensioner av näringslivets strukturomvandling.

Summary

The Swedish Agency for Growth Policy Analysis, Growth Analysis, was commissioned by the government to map and analyse changes in company ownership. The commission also included making comparisons between generation changes and other kinds of change in ownership that are not age-related and analyse the possibility to follow up companies' ownership changes and dynamics over time. In October 2013, Growth Analysis submitted an interim report comprising both a survey of the age structure in the country's companies and an in-depth analysis of ownership changes. The present report covers the final part of the commission, i.e. further development of the documentation of underlying data to identify changes in ownership.

Growth Analysis commissioned Statistics Sweden to investigate whether it would be possible to better identify changes in ownership by integrating and checking for matches in the complementary data concerning part-owners in close companies that can be obtained from the Tax Agency with existing information about company dynamics, which can be found in the Company and Workplace Dynamics register and the register-based labour market statistics at Statistics Sweden. In order to accomplish this, a study was made of the companies' ownership changes between 2010 and 2011. The commission also includes describing the purpose, methodology and content of the Company and Workplace Dynamics register.

Some 80 per cent of all companies survived between 2010 and 2011 regardless of the type of company. The remainder underwent some kind of change. Companies close and new ones start up as part of the structural change. We also see that many companies and workplaces change owners. Trade and industry shows significant dynamics and this covers many different kinds of change.

The processing of the data shows that by using Statistics Sweden's and the Tax Agency's registers, it is possible to adequately monitor and compile information about changes in company ownership. This applies to both close companies, where it is possible to follow individual ownership, and other corporate entities where changes in corporate identity number, which is an indication of new ownership circumstances, can be traced. The analysis shows that the Tax Agency's registers complement Statistics Sweden's registers well and provide additional information. The linking and matching of the data yields more information than can be obtained from each source separately. It is also possible to link in other information about employees, turnover and various measures of profitability from other registers.

Growth Analysis' recommendation is therefore that Statistics Sweden should be given access to the Tax Agency's registers concerning shares of ownership for a longer period than merely the years studied. This is to be able to compile a database that enables better and more exact analyses of various dimensions of dynamics in trade and industry and ownership changes to be made. It would also be desirable for this database to be made accessible for research and studies that increase knowledge of different dimensions of structural change in trade and industry.

1 Bakgrund

1.1 Tillväxtanalys uppdrag och sammanfattande bedömning

Uppdraget

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Tillväxtanalys, har haft i uppdrag av regeringen att genomföra en kartläggning av potentiella och genomförda ägarskiften i olika branscher över hela landet. Uppdraget omfattade vidare att göra jämförelser mellan generationsskiften och andra typer av ägarskiften som inte är åldersbaserade samt belysa möjligheten att följa upp företagens skifte och dynamik över tid.

Tillväxtanalys lämnade i oktober 2013 en delrapportering av uppdraget som avser dels kartläggning av åldersstrukturen i företagsstocken, dels en fördjupad kartläggning och analys av ägarskiften.¹ Denna rapport är slutredovisning av uppdragets sista del som innebär utveckling och dokumentation av dataunderlag för identifiering av ägarförändringar eller skiften.

Rapportens syfte

Tillväxtanalys har gett SCB i uppdrag att undersöka möjligheten att bättre identifiera ägarskiften genom att integrera Skatteverkets (SKV) uppgifter gällande ägarandelar (BAS-uppgifter) i fåmansaktiebolag med redan befintlig information om företagsdynamik som finns i Företagens och arbetsställets dynamik (FAD) på SCB.

Uppdraget har omfattat ett utvecklingsarbete i form av en matchningskontroll av de kompletterande uppgifter gällande delägare i fåmansaktiebolag som kan hämtas från SKV och fåmansaktiebolagsdelägare i RAMS. För att göra detta studeras företagens ägarskiften mellan åren 2010 och 2011.

Givet att kvaliteten av data är tillfredsställande, ska SCB samköra FAD-data med SKV:s BAS-uppgifter. Förhoppningsvis är det sedan möjligt att spåra ägarskiften i ett brett perspektiv. Uppdraget omfattar även att beskriva FAD gällande syfte, metodik och innehåll. Vidare ska det dokumenteras på vilket sätt FAD-informationen bidrar till att identifiera ägarskiften och hur detta förhåller sig till en direkt identifikation av ägarskiften.

Sammanfattande bedömning

En väl fungerande näringslivsdynamik innebär att mer produktiva företag/branscher växer och mindre produktiva företag/branscher krymper varigenom resurser frigörs som kan utnyttjas i nya och växande företag. Denna dynamik är avgörande för ekonomisk tillväxt och konkurrenskraft. Näringslivsdynamik innefattar att nya företag etablerar sig på marknaden medan andra slås ut i konkurrensen eller läggs ned av andra skäl som att ägarna går i pension. Även befintliga företag kan öka, minska eller förändra sin verksamhet. Detta kan ske utan att det sker en förändring i ägandet av företaget men ägarskiften kan också innebära att verksamheten förändras. Slutligen kan hela eller delar av en verksamhet säljas till nya ägare och verksamheter slås samman eller gå upp i andra företag.

¹ Ägarskiften i svenska privatägda företag (Tillväxtanalys WP/PM 2013:17) och Äldre företagare – deskriptiv analys och tabellunderlag (dnr 2013/193).

Studier av näringslivsdynamik och ägarskiften i företag kräver att man kan hålla reda på befintliga företag och arbetsställen liksom nybildningar, nedläggningar, sammanslagningar och uppdelningar. Företag är mer föränderliga och flyktiga enheter än arbetsställen. Ett företag byter organisationsnummer vid ombildning till ny juridisk person. Identiteten för arbetsställen är därför mer stabil över tiden än organisationsnummer. Företagens och arbetsställets dynamik (FAD) ger information om nybildningar, nedläggningar, avknoppningar och sammanslagningar både på företags- och arbetsställets nivå. Fördelen med FAD är att det är möjligt att kunna skilja på helt nya och helt nedlagda företag och arbetsställen till skillnad från avknoppningar och sammanslagningar.

SCB:s kartläggning begränsas till de företag som finns i RAMS (Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik). Fördelen är att RAMS omfattar de företag som är aktiva och sysselsätter minst en person och dessutom bygger FAD på RAMS företagspopulation. Resultaten från SCB:s bearbetning mellan RAMS/FAD och SKV:s register visar att cirka 97 000 fåmansaktiebolag med minst en förvärvsarbetande var kvarvarande mellan år 2010 och 2011. För dessa företag finns uppgifter om 100 procent av dess ägare från SKV:s register. Dessa företag utgör cirka 85 procent av fåmansaktiebolagen i RAMS år 2011 men det är företag som har aktivitet av ekonomisk betydelse och där någon har sin huvudsysselsättning. Företagen har därför stor betydelse för sysselsättningen och av dessa hade:

- Cirka 68 procent samma majoritetsägare bägge åren.
- Cirka 20 procent hade två ägare som hade 50 procent var av aktieinnehavet bägge åren.
- Cirka 12 procent förändrade ägandet antingen genom ägarförskjutningar bland delägarna eller genom överlåtelser till andra företag.

Cirka 80 procent av samtliga företag oberoende av bolagsform överlevde mellan åren 2010 och 2011. Resterande företag har på något sätt förändrats. Företag läggs ned och andra startar som en del i strukturomvandlingen. Dessutom ser vi att många företag och arbetsställen byter ägare. Näringslivet visar på en stor dynamik och dynamiken omfattar många olika typer av förändringar.

Erfarenheterna av dessa bearbetningar är att det med hjälp av RAMS och SKV:s register går att följa och framställa uppgifter om ägarförändringar på ett bra sätt. Detta gäller både för fåmansaktiebolag, där vi kan följa individuellt ägande, som för övriga juridiska former där vi kan spåra förändringar i organisationsnummer. Organisationsnummerförändringar tyder på ändrade ägarförhållanden. Analysen visar att SKV:s register är ett bra komplement till RAMS och FAD och tillför ytterligare information. Samkörningen av dessa registerdata ger mer information än vad som kan fås ut av respektive registerkällor separat. Det går dessutom att koppla på annan information om anställda, omsättning och olika mått på lönsamhet från andra register.

Tillväxtanalys, som är en stor användare av såväl individ- som företagsbaserad statistik från SCB, rekommenderar därför att SCB får tillgång till register gällande ägarandelar från Skatteverket under en längre tidsperiod än enbart de undersökta åren. Detta för att sammanställa en databas som möjliggör bättre och mer precisa analyser av olika dimensioner av näringslivsdynamik och ägarförändringar. Det vore dessutom önskvärt att denna databas görs tillgänglig för forskning och studier som ökar kunskapen om dessa betydelsefulla fenomen. Eventuella kostnader för framtida utveckling och förvaltning av en sådan databas kräver emellertid beslut om finansiering i särskild ordning.

1.2 Disposition

Rapporten inleds med en beskrivning av population och registerkällor i kapitel 2, som sedan följs av en mer fördjupad beskrivning av Företagens och arbetsställdas dynamik (FAD) i kapitel 3 och den Registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) i kapitel 4. I det femte kapitlet behandlas fåmansaktiebolag och i kapitel 6 återges resultaten från samkörningen av uppgifterna från SKV och RAMS/FAD. Slutsatser återfinns i det sjunde och avslutande kapitlet.

2 Population och registerkällor

Vi begränsar rapportens kartläggning till de företag som finns i RAMS. Fördelen är att RAMS omfattar de företag som är aktiva och sysselsätter minst en person (som huvudsaklig sysselsättning). Dessutom bygger FAD på RAMS företagspopulation. RAMS finns för åren 1985–2012.

RAMS omfattar alla individer som är klassificerade som förvärvsarbetande med koppling till företag respektive arbetsställe. I begreppet förvärvsarbetande ingår anställda, egenföretagare och fåmansaktiebolagsdelägare. För att klassificeras som fåmansaktiebolagsdelägare i RAMS måste de återfinnas i delägarregistret (K10) och även ha tagit ut en lön enligt kontrolluppgifterna i det ”egna” företaget. I grundregistret (Jobbregistret) finns alla kopplingar mellan företag, arbetsställe och individ, även för de som inte har fått sin huvudsysselsättning i ett företag. Källorna till RAMS är kontrolluppgifterna (för anställda och fåmansaktiebolagsdelägare), deklARATIONERNA för näringsverksamhet (för egna företagare) samt grundläggande information om företag/arbetsställe från Företagsregistret vid SCB. En svaghet med RAMS är att vi använder en preliminär registerversion över deklARATIONER för näringsverksamhet (SRU och K10). Detta görs för att kunna publicera den officiella statistiken över antalet förvärvsarbetande natt- och dagbefolkning tidigare.

3 Företagens och arbetsställets dynamik (FAD)

Studier av ägarskiften i företag förutsätter att man har kontroll över befintliga företag och arbetsställen liksom över nybildningar, nedläggningar, sammanslagningar och uppdelningar. En sådan kontroll innebär att det är möjligt att bland annat göra följande:

- Analysera och studera antalet helt nybildade respektive helt nedlagda företag och arbetsställen över tiden.
- Analysera och studera antalet nybildningar och nedläggningar vilka uppstått som en följd av uppdelningar och hopslagningar av befintliga företag och arbetsställen. Vissa av dessa uppdelningar kan med hjälp av delägarregistret och koncernregistret klassificeras som ägarskiften av verksamheter.
- Analysera och studera outsourcing av delar av företag eller arbetsställen. Vissa av dessa uppdelningar kan med hjälp av delägarregistret och koncernregistret klassificeras som ägarskiften av verksamheter.
- Göra en distinktion mellan individers ”aktiva” byten mellan arbetsgivare och arbetsställen och de ”passiva” byten som är föranledda av någon sorts organisatorisk förändring av företag eller arbetsställen.
- Kartlägga vilka nya och nedlagda arbetsställen som uppstått eller försvunnit enbart som en följd av företagets om disposition av sina arbetsställen. Denna typ av arbetsställeförändringar bör hållas isär från nybildningar av arbetsställen som innebär en expansion och nedläggningar som medför minskningar i verksamheten.
- Studera personalrörlighet.
- Välja valfri grupp individer, arbetsställen eller företag och följa dessa både bakåt och framåt i tiden.

Företag är mer föränderliga och flyktiga enheter än arbetsställen. Ett företag byter organisationsnummer vid ombildning till ny juridisk person. Vissa av dessa organisationsnummerändringar går att klassificera som ägarbyten av företag. Organisationsnummer som är identiteten för företag kan över tiden mer betraktas som en variabel än som en identitet. Identiteten för arbetsställen (Cfarnummer) är mer stabil över tiden än organisationsnummer. Om ett arbetsställe byter ägare så strävar SCB efter att arbetsstället ska behålla samma Cfarnummer.

3.1 Beskrivning av metoden

Bearbetningarna i FAD baseras på varje individs koppling till företag respektive arbetsställe. FAD skapar nya identiteter för företag och arbetsställen genom att följa grupper (2 eller flera individer) av förvärvsarbetande. Med hjälp av antaganden om dessa gruppers personalrörlighet samt i kombination med företagsinformation går det att följa företag och arbetsställen över tiden även om företagets organisationsnummer eller arbetsställets identitet (Cfarnummer) förändras. FAD ger information om nybildningar, nedläggningar, avknoppningar och sammanslagningar både på företags- och arbetsställets nivå. Fördelen med FAD är att det är möjligt att kunna skilja på helt nya och helt nedlagda företag och arbetsställen till skillnad från avknoppningar och sammanslagningar.

En del företag med organisationsnummer försvinner mellan åren. Alla dessa verksamheter läggs inte ned utan det är ofta fråga om byte av organisationsnummer. Med hjälp av FAD-metoden går det att följa dessa verksamheter över tiden och vi antar att detta är en form av organisationsförändring som kan avse ett ägarskifte. För företag med färre än 3 förvärvsarbetande klassificerar myndigheten överlevande på annat sätt än för de med 3 eller flera förvärvsarbetande. Tillväxtanalys gör då detta på tre sätt:

- Personliga företag (personnumret är även organisationsnummer). Finns denna identitet bägge åren i ett årpar blir företaget klassificerat som kvarvarande.
- Om företaget endast har ett arbetsställe och arbetsställeidentiteten (Cfarnummer) finns bägge åren i ett årpar blir företaget klassificerat som kvarvarande.
- Om exakt samma individ eller två individer arbetar i företaget bägge åren i ett årpar blir företaget klassificerat som kvarvarande.

Företagens och arbetsstälernas dynamik grundas alltså i huvudsak på personalens förändring mellan årpar. Vissa undantag görs för småföretag (mindre än 3 förvärvsarbetande) då talen är alltför små för en kvotberäkning. Eftersom företag och arbetsställen behandlas lite olika i FAD så kommer klassificeringen i vissa fall att bli olika för företaget och arbetsstället/arbetsställena. Detta kan man vid användning av FAD utnyttja för att få en mer sammansatt bild av förändringar.

3.1.1 Kvotreglerna i FAD

Nedanstående två FAD-villkor används för företag och arbetsställen och är grundbulten i FAD-metoden:

$$\text{Villkor A: } \frac{G}{T_2} > 0,5$$

$$\text{Villkor B: } \frac{G}{T_1} > 0,5$$

G = antal gemensamma individer (grupp) som är förvärvsarbetande och knutna till objektet (företag/arbetsställe) både år 1 och 2.

T₂ = antalet förvärvsarbetande individer år 2 på företaget/arbetsstället.

T₁ = antalet förvärvsarbetande individer år 1 på företaget/arbetsstället.

Utifrån dessa kvoter sätts så kallade kvarkoder på objekten enligt nedan. Befintliga objekt år 2:

Kvarkod	Omfattar
11	Kvarvarande (både kvot A och B > 0,5)
01	Nytt via uppdelning (kvot A > 0,5 och B < 0,5)
05	Nytt via hopslagning (kvot A < 0,5 och B > 0,5)
02	Övriga nya
03	Övriga nya (där ingen av individerna var sysselsatta året innan)

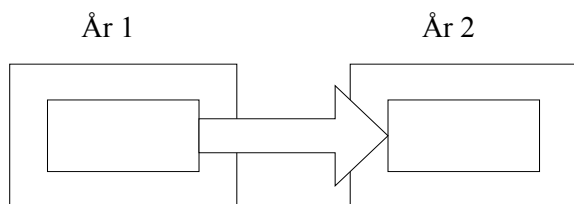
Det kan noteras att man i FAD kan se skillnad på de som är nya via avknoppning (kod 01 och 05) och de som är helt nya (kod 02 och 03). Nedlagda objekt är de som inte återfinns år 2 jämfört med år 1 i FAD/RAMS (koderna är en ”spegelbild” av koderna 01-05 med den skillnaden att de är nedlagda i någon bemärkelse i stället för nya):

Kvarkod	Omfattar
10	Nedlagt via hopslagning
50	Nedlagt via uppdelning
20	Övriga nedlagda
30	Övriga nedlagda (där ingen av individerna är sysselsatta år 2)

Även för nedlagda företag och arbetsställen kan man se skillnad mellan helt nedlagda (kod 20 och 30) och nedlagda via uppdelning och sammanslagning (kod 10 och 50). Åren 2004 och 2011 används även ytterligare koder då det genomfördes förändringar av RAMS som medförde tidsseriebrott.

Exempel 1:

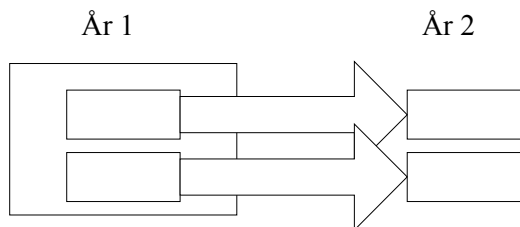
Om en grupp förvärvsarbetande återfinns både år 1 och år 2 och denna grupp utgör en majoritet av de förvärvsarbetande på företaget eller arbetsstället bägge åren är både villkor A och B uppfyllda. Trots att det kanske är fråga om olika identiteter (organisationsnummer respektive Cfarnummer) på företaget eller arbetsstället så är det samma enhet.



Dessa objekt har kod=11, det vill säga samma enhet enligt FAD, oavsett tidigare identiteter. Om företaget bytt organisationsnummer kan det bland annat bero på ett ägarskifte.

Exempel 2:

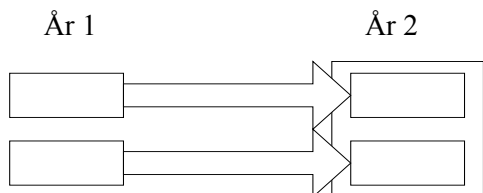
Om endast det första villkoret (A) är uppfyllt anses enheten vara ny genom uppdelning.



Dessa objekt har kod=01, det vill säga uppdelning enligt FAD, oavsett tidigare identiteter. Ett organisationsnummerbyte kan bero på ägarskifte.

Exempel 3:

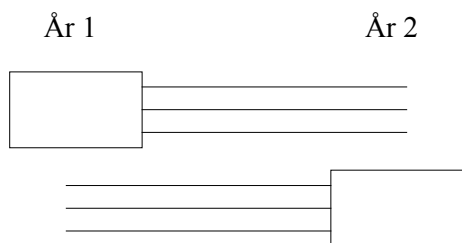
Om bara det andra villkoret (B) är uppfyllt anses enheten blivit nedlagd genom sammanslagning.



Dessa objekt har kod=05, det vill säga sammanslagning enligt FAD, oavsett tidigare identiteter. Nya organisationsnummer kan bero på ägarskifte.

Exempel 4:

Om inget av villkoren är uppfyllt anses enheten vara helt nedlagd respektive helt ny.



Dessa objekt har koderna 02 eller 03 respektive 20 eller 30, det vill säga nedlagd respektive ny enhet enligt FAD.

3.2 Resultat ur FAD år 2010/2011

De olika exemplen i tidigare stycke visar fall där ägarskifte kan misstänkas. Antalet företag och organisationer i nedanstående beräkningar för de olika exemplen omfattar alla branscher, företagsstorlekar och sektorer av arbetsmarknaden. För att gå ytterligare ett steg vidare kan Koncernregistret vid SCB utnyttjas för att visa om det är fråga om ägarskiften i företag. Detta gäller alla typer av fall där någon del av ett företag lever vidare.

Om ett företag eller organisation är klassificerat som kvarvarande i FAD men har bytt organisationsnummer kan det visa på ett ägarskifte. Av de ca 421 000 objekten som var kvarvarande så bytte ca 11 000 organisationsnummer. Det kan då enbart vara fråga om byte av juridisk form utan ägarskifte, till exempel ombildning från egen företagare till ett aktiebolag, men en del av dessa företag/organisationer har bytt ägare.

Om ett företag eller organisation är nytt via uppdelning kan det vara en utbrytning av en del av verksamheten till ny ägare. Totalt var det 6 893 företag som fick kvarkod=01 och av dessa fick 1 874 företag nytt organisationsnummer. Resterande del av företagen uppfyllde varken kvot A eller B (=stor personalomsättning) och fick kvarkod=01 men med samma organisationsnummer som år 1.

Om ett företag eller organisation är nytt via sammanslagning kan det vara en sammanslagning av en del av verksamheten till ny ägare. Totalt var det 6 838 företag som fick kvarkod=05 och av dessa bytte 614 organisationsnummer. Resterande del av företagen uppfyllde varken kvot A eller B (stor personalomsättning) och fick kvarkod=05 men med samma organisationsnummer som år 1.

4 Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Flöden i RAMS/FAD avseende årpåret 2010/2011

Beräkning är gjord på årpåret 2010/2011. Då RAMS avseende år 2011 innehåller ett tidsseriebrott avseende populationen så används en specialvariant av RAMS år 2010 som är framtaget på samma sätt som med den nya metoden. Nedan följer beräkningar för olika företagstyper och företagshändelser som tangerar ämnet ägarförändringar. Det görs för att visa flödesvolymerna för olika typer av företag.

Egna företagare

År 2011 fanns det i RAMS 309 000 individer som deklarerade för aktiv näringsverksamhet och hade det som huvudsysselsättning. Dessa individer omfattade 275 000 enskilda firmor och 32 000 handels- eller kommanditbolag. Av de 275 000 egna företagen var:

- 221 000 kvarvarande från föregående år (80,4 %)
- 53 000 nya (19,3 %)
- 1 100 nya via avknoppning (0,3 %)

Mellan år 2010 och 2011 lades samtidigt 47 000 egna företag ned enligt FAD och 1 300 egna företag lades ned via sammanslagning. Bland dessa företag har en del lagts ned helt men ett antal har bytt ägare i någon form. Dessutom kan de egna företagen ha gått från att ha det egna företagandet som huvudsysselsättning till bisysselsättning.

Mellan år 2010 och 2011 bytte 2 300 av de kvarvarande egna företagen organisationsnummer och utgör då en grupp av företag som har genomgått ett ägarskifte i någon form.

För att spåra ägarskiften inom familjen eller närståendekretsen i dessa egna företag så kan de bearbetas mot bland annat Flergenerationsregistret. I detta register finns alla kopplingar mellan föräldrar och barn. Alla personer som har varit folkbokförda sedan 1961 och som är födda 1932 eller senare finns med vilket innebär att föräldrarna kan vara födda på 1800-talet.

I Jobbregistret fanns det totalt 899 000 individer som deklarerade för näringsverksamhet år 2011. Av dessa deklarerade 660 000 för aktiv näringsverksamhet och 239 000 för passiv näringsverksamhet. Aktiv näringsverksamhet innebär en omfattning på mer än 500 timmar.

Handelsbolag/kommanditbolag

Av de 32 200 handels- och kommanditbolagen var:

- 25 000 kvarvarande från föregående år (77,6 %)
- 6 600 nya (20,5 %)
- 600 nya via avknoppning (1,9 %)

Mellan år 2010 och 2011 lades 5 800 handelsbolag/kommanditbolag ned helt och 800 handelsbolag/kommanditbolag lades ned via sammanslagning. Bland dessa nästan 6 600 företag så har en del lagts ned helt men ett antal har bytt ägare i någon form.

Vissa av de kvarvarande handelsbolagen/kommanditbolagen kan ha bytt organisationsnummer och utgör då en grupp av företag som har genomgått ett ägarskifte. Antalet handelsbolag/kommanditbolag som var kvarvarande mellan år 2010 och 2011 men hade bytt organisationsnummer var 1 000 företag.

Fåmansaktiebolag

I RAMS finns bara de fåmansaktiebolagsdelägare med som tar ut en lön ur det egna bolaget (enligt Kontrolluppgift). År 2011 fanns det 188 000 individer som deklarerade som fåmansaktiebolagsdelägare och tog ut en lön. Av dem var det 159 000 som hade företagandet som huvudsysselsättning och de omfattade 117 000 fåmansaktiebolag. Av de 159 000 som hade sin huvudsysselsättning i det egna fåmansaktiebolaget var:

- 133 000 kvarvarande från föregående år (83,6 %)
- 26 000 nya som fåmansaktiebolagsdelägare (16,3 %)

Utflödet mellan 2010 och 2011 var 20 000 fåmansaktiebolagsdelägare. Av dessa 20 000 var det 5 000 fåmansaktiebolagsdelägare som istället hade företagandet som bisyssla år 2011.

Aktiebolag

År 2011 fanns det drygt 187 300 aktiebolag (inkl. fåmansaktiebolag) i RAMS. Av dessa var:

- 151 000 kvarvarande från föregående år (80,7 %)
- 25 500 nya (13,6 %)
- 10 500 nya via avknoppning (5,6 %)

Bland aktiebolagen sker det relativt många avknoppningar och sammanslagningar. Mellan år 2010 och 2011 lade 21 300 aktiebolag ned verksamheten och 10 300 aktiebolag lades ned via sammanslagning. Bland dessa nästan 31 600 företag så har en del lagts ned helt men ett antal har bytt ägare i någon form.

De kvarvarande aktiebolagen enligt FAD som hade bytt organisationsnummer är en grupp av företag som har genomfört någon typ av ägarskiftet. Antalet aktiebolag som var kvarvarande enligt FAD mellan år 2010 och 2011 men bytt organisationsnummer var 900 företag.

Koncernaktiebolag

Av de kvarvarande 151 000 aktiebolagen i RAMS tillhörde:

- 34 000 en koncern år 2011 (22,5 %)
- 30 000 företag ingick i en koncern både år 2010 och 2011 (19,9 %)
- 1 300 företag ingick i en koncern år 2010 men ej 2011 (0,8 %)
- 3 200 företag ingick i en koncern år 2011 men ej 2010 (2,1 %)

De aktiebolag som gått till eller från en koncern har antingen bytt ägare eller så har det bildats eller avvecklats en koncern. Bland de 30 000 företagen som ingick i en koncern båda åren har ett antal bytt från en koncern till en annan.

Utlandskontrollerade aktiebolag

Av de 151 000 aktiebolagen som fanns både år 2010 och 2011 så var:

- 7 000 företag utlandskontrollerade år 2011 (4,6 %)
- 6 100 företag utlandskontrollerade både år 2010 och 2011 (4,0 %)
- 300 företag utlandskontrollerade år 2010 men ej 2011 (0,2 %)
- 500 företag utlandskontrollerade år 2011 men ej 2010 (0,3 %)

De aktiebolag som blev utlandskontrollerade eller svenskkontrollerade mellan åren har bytt majoritetsägare. Bland de 6 100 företagen som var utlandskontrollerade bägge åren kan vissa ha bytt ägare.

Privatisering av företag

Av de 151 000 aktiebolagen som fanns både år 2010 och 2011 tillhörde 1 300 offentlig sektor:

- 300 var statligt kontrollerade (0,2 %)
- 900 var kommunalt kontrollerade (0,6 %)
- 100 var landstingskommunalt kontrollerade (0,1 %)

Med hjälp av FAD kan man även spåra om ett av en organisations arbetsställen eller en grupp av individer på ett företag eller arbetsställe har gått från offentligt ägande till privat ägande.

Från privat ägande till offentligt ägande

Det är även möjligt att studera det omvända, det vill säga om ägandet gått från privat till offentligt. Cirka 10 aktiebolag blev statligt kontrollerade, cirka 20 blev kommunalt kontrollerade och några blev landstingskontrollerade.

5 Fåmansaktiebolag

En typ av företag där Tillväxtanalys kan analysera ägarskiftet är de företag som deklarerar som fåmansaktiebolag. Vi kan i registerdata se vilka individer som är ägare/delägare i dessa företag och hur stor andel de äger.

Det finns två sätt att bedöma om ett aktiebolag räknas som ett fåmansföretag. Det ena utgår från antalet ägare i företaget (huvudregel) medan den andra är oberoende av antalet delägare (specialregel).

Huvudregel

Med fåmansföretag avses, enligt huvudregeln, aktiebolag där fyra eller färre delägare äger aktier som motsvarar mer än hälften av rösterna i företaget. Vid bedömningen av hur många personer som äger del i företaget ska personer som ingår i samma krets av närstående anses som en person.

I den så kallade närståendekretsen ingår följande personer: far- och morföräldrar, föräldrar, make, barn och barns make, syskon, syskons make och barn. Med barn menas även styvbarn och fosterbarn. Med makar jämställs även personer som ingått registrerat partnerskap. Vidare jämställs med makar även de som är sammanboende och som har eller har haft gemensamt barn eller tidigare varit gifta. Eftersom en krets av närstående räknas som en person kan den faktiska ägarkretsen i ett fåmansföretag i praktiken vara mycket stor.

Specialregel (oberoende av antal delägare)

Med fåmansföretag avses även företag där näringsverksamheten är uppdelad på olika verksamheter som är oberoende av varandra. Det krävs då att en person genom sitt aktieinnehav, avtal eller på liknande sätt har den faktiska bestämmanderätten över en sådan verksamhetsgren och självständigt kan förfoga över dess resultat.

Utvidgad definition av fåmansföretag

Den utvidgade definitionen av fåmansföretag innebär att delägare och närstående till delägare som är eller har varit verksamma i betydande omfattning i ett företag anses som en enda delägare. Syftet med denna bestämmelse är att ett företag som drivs gemensamt av flera delägare, som alla arbetar i företaget, ska behandlas som fåmansföretag. Även moderföretag omfattas av den utvidgade fåmansföretagsdefinitionen, när delägaren eller närstående är eller har varit verksamma i betydande omfattning i ett annat fåmansföretag i samma fåmansföretagsgrupp.

Undantag från definitionen av fåmansföretag

Aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad räknas inte som fåmansföretag. Privatbostadsföretag omfattas inte heller av reglerna för fåmansföretag.

6 Analys av registerdata från RAMS och Skatteverket

6.1 Fåmansaktiebolag enligt RAMS och SKV år 2010 och 2011

RAMS fåmansaktiebolag

I RAMS klassificeras individer som deklarerar som fåmansaktiebolagsdelägare (blankett K10) och tar ut en lön enligt kontrolluppgift som fåmansaktiebolagsdelägare. Vissa delägare tar inte ut någon lön enligt kontrolluppgift utan tar endast ut utdelningar och detta innebär att dessa inte ingår i RAMS:s population. Dessutom finns det delägare som varken tar ut någon lön eller utdelning. RAMS använder ett preliminärt register (K10) för att se vilka som är delägare. Ovanstående innebär att RAMS har en undertäckning av fåmansaktiebolagsdelägare

Jobbregistret i RAMS innehåller alla kopplingar mellan individer och företag och år 2010 fanns det 127 952 företag med 179 696 delägare i fåmansaktiebolag. Motsvarande siffror för år 2011 var 137 738 företag med 191 100 delägare. År 2010 var det 151 481 av dessa delägare i 110 481 företag som hade detta som huvudsysselsättning i RAMS. Motsvarande siffror för år 2011 var 159 008 delägare i 117 196 företag.

Skatteverkets fåmansaktiebolag

Skatteverkets uppgifter gällande ägarandelar (BAS-uppgifter) i fåmansaktiebolag innehåller alla kända fåmansaktiebolagsdelägare enligt SKV. I BAS framgår vilka som är ägare/delägare och hur stor andel aktier de innehar. År 2010 var antalet företag och delägare i SKV:s register 317 855 respektive 518 797. År 2011 var motsvarande uppgifter 355 497 respektive 572 923.

Tillväxtanalys hypotes är att med hjälp av SKV:s register kunna se hur ägarbilden förändras i denna typ av företag då SKV:s register är mer komplett än RAMS preliminära uppgifter samt innehåller information om ägarandelar i företagen. I de fortsatta samkörningarna (alternativt bearbetningarna) tas endast de företag där SKV:s register täcker 100 procent av ägandet med, vilket motsvarar ungefär 90 procent av företagen.

6.2 Samkörning av SKV/RAMS/FAD år 2010 och 2011

I samkörningar mellan SKV:s register och RAMS/FAD ingår företag som är klassificerade som fåmansaktiebolag. I första steget har vi i RAMS tagit med alla företag som har någon anställd. Alla dessa företag har haft någon/några anställda men en del av dessa individer har inte denna anställning som huvudsysselsättning. Den totala matchningsbilden var:

Tabell 1 Matchning mellan RAMS/FAD och Skatteverkets register

År 2010	År 2011	Företag	Förv.arb. 2010	Förv.arb. 2011	Just. företag*
Maka	Maka	108 322	590 263	599 073	97 018
SKV	SKV	176 017			187 317
RAMS	RAMS	954	7 697	8 030	848
Maka	RAMS	69	889	968	65
Maka	SKV	15 956	62 418		16 474
RAMS	SKV	311	924		314
RAMS	Maka	1 984	8 193	8 559	1 727
SKV	RAMS	23		219	21
SKV	Maka	17 787		65 607	17 273
	Maka	8 033		16 736	6 511
	RAMS	566		2 330	484
	SKV	40 493			42 269
Maka		140	378		47
RAMS		216	2 208		208
SKV		12 157			12 256
Totalt		383 028	672 970	701 522	382 832

Anm 1. *Antal företag där någon har sin huvudsysselsättning

Anm 2. Innebörden av de olika beteckningarna är:

Maka	Finns både i SKV och RAMS
SKV	Finns bara i SKV
RAMS	Finns bara i RAMS
	Finns inte i något register

Bearbetningen mellan RAMS och SKV omfattade totalt 382 832 företag. Detta är en bruttosiffra för företag som antingen fanns i RAMS och/eller SKV åren 2010 och 2011. Totalt omfattade dessa företag enligt RAMS drygt en fjärdedel av antal anställda i privatägda aktieföretag år 2010 och nästan en tredjedel av de anställda i privatägda aktieföretag år 2011.

187 317 företag återfanns bara i SKV:s register bägge åren (rad 2 i Tabell 1). SKV:s register innehåller ägarinformation för många av dessa företag, men de är inte klassificerade som fåmansaktieföretag i RAMS. En fortsatt bearbetning av denna grupp kan vara av intresse men SCB gör inte detta nu på grund av osäkerhet beträffande populationen. Denna grupp kan även omfatta företag som antingen är vilande, har en verksamhet i mycket liten omfattning eller så är det en undertäckning i RAMS.

Den näst största gruppen av företag fanns såväl år 2010 som 2011 i både RAMS:s och SKV:s register och omfattade 97 018 företag år 2010 (rad 1 i Tabell 1). 16 474 företag återfanns inte i RAMS år 2011 men fanns både i RAMS och SKV år 2010 (rad 5 i Tabell 1). I denna grupp av företag kan verksamheten lagts ned eller överlevt under annat organisationsnummer (det vill säga bytt ägare i något hänseende). 47 företag återfanns inte

i varken RAMS:s eller SKV:s register år 2011. I denna grupp företag kan verksamheten lagt ned eller överlevt under annat organisationsnummer (det vill säga bytt ägande i något hänseende). Dessa tre grupper av företag, som är gråmarkerade i Tabell 1, studeras vidare nedan.

Tre fall av ägarförhållanden

Nedanstående 113 539 företag är de företag som vi valt att närmare studera som exempel på hur man utifrån data från SKV, RAMS och FAD kan följa ägarförändringar.

Tabell 2 Tre fall av ägarförhållanden och hur dessa kan följas i SKV, RAMS och FAD

År 2010	År 2011	Företag
Maka	Maka	97 018
Maka	SKV	16 474
Maka		47
		113 539

Anm. Maka–Maka: är företag som finns i båda registren båda åren. Maka–SKV: är undertäckning i RAMS eller att de saknar Kontrolluppgifter. Maka–Svart: är företag som kan ha blivit uppköpta.

Maka–Maka-företagen återfanns både år 2010 och 2011 som fåmansaktiebolag och i dessa företag kan förskjutningar i ägarbilden ha skett. Det var 97 018 företag där någon har sin huvudsysselsättning (enligt RAMS) varför dessa företag har stor betydelse för sysselsättningen. Vi kommer därför att analysera förändringar i ägarstrukturen för dessa. Majoritetsägandet kan ha förskjutits bland delägarna och det kan ha tillkommit eller försvunnit delägare som påverkar majoritetsägandet.

Maka–SKV-företagen var 16 474. Dessa företag kan ha upphört i samband med ägarbyte, lagt ned verksamheten eller att delägarna inte har tagit ut någon lön enligt Kontrolluppgifterna. Om dessa företag har anställda som inte är delägare år 2010 så har dessa anställningsförhållanden upphört enligt RAMS.

En annan intressant grupp att studera är de 47 företagen i gruppen Maka–Svart som inte återfinns i något av registren år 2011. Dessa företag har lagt ned, bytt ägare och organisationsnummer eller blivit uppköpta till ett annat befintligt företag.

Grupp Maka 2010 och Maka 2011

Denna grupp omfattade 97 018 företag år 2010. Vid bearbetningarna tar vi bort företag som enligt SKV:s register inte var kompletta avseende ägandet, det vill säga tar bort de företag där SKV inte täckte 100 procent av ägandet både år 2010 och 2011. Dessutom tas endast de företag med som hade ägare som var fysiska personer och dessutom är kravet att dessa personer har riktiga personnummer, det vill säga återfanns i RTB (Registret över totalbefolkningen) respektive år.

Efter denna rensning återstod 81 867 företag med 127 721 ägare år 2010 och 127 197 ägare år 2011 och av dessa ägare var 125 695 individer gemensamma mellan åren. Bland dessa företag och ägare/delägare ser vi att:

- 2 026 individer sålde hela sitt aktieinnehav.
- 1 502 individer blev nya som ägare.
- 1 263 individer ökade sitt innehav medan antalet delägare var det samma.
- 150 individer ökade sitt aktieinnehav medan antalet delägare ökade.
- 52 individer ökade sitt aktieinnehav medan antalet delägare minskade.
- 121 individer minskade sitt aktieinnehav medan antalet delägare var det samma.
- 11 individer minskade sitt aktieinnehav medan antalet delägare minskade.
- 614 individer minskade sitt aktieinnehav medan antalet delägare ökade.

Ca 70 procent av företagen hade samma majoritetsägare bägge åren. Ca 20 procent av företagen hade två ägare bägge åren som hade 50 procent var av aktieinnehavet. 26 439 företag hade ingen majoritetägare år 2010 och 26 085 företag hade ingen majoritetsägare år 2011. Av dessa var 25 788 företag gemensamma mellan åren. I 55 428 företag år 2010 och 55 782 företag år 2011 hade företaget en ägare som ägde mer än 50 procent av aktierna och 54 824 av dessa företag var gemensamma mellan åren. Bland de övriga företagen ser vi att:

- 958 individer köpte aktier för att bli nya majoritetsägare.
- 604 individer sålde aktieinnehav (hela eller delar) och gick från att vara majoritetsägare till att inte vara det.

De 604 individerna fördelade sig på:

- 307 företag som bytte majoritetsägare. Nästan 40 procent av dessa förändringar var från föräldrar till barn (det vill säga inom familjen).
- 651 företag som fick nya majoritetsägare från att ha varit minoritetsägda.
- 297 företag som gick från att ha varit majoritetsägda till att vara minoritetsägda.

Detta kan sammanfattas med att flertalet företag inte ändras mellan 2010 och 2011 utan ägarskapet är ganska stabilt. Övriga företag uppvisar flera olika typer av ägarförskjutningar.

Grupp Maka år 2010 och endast SKV år 2011

De 16 474 företagen har alla någon anställd enligt Kontrolluppgifterna. Av dessa hade 16 295 företag endast ett arbetsställe och 142 hade 2 eller flera arbetsställen. Dessutom försvinner 37 företag på grund av organisationsnummerbyten under år 2010.

Bearbetningarna mot FAD av företagen med endast ett arbetsställe, de 16 287 företagen (8 försvann då de inte hade något C-fnummer) gav att:

- 8 475 lade ned på helt mellan år 2010 och 2011.
- 188 företag (arbetsställen) blev uppköpta av redan befintliga företag.
- 7 627 företag (arbetsställen) överlevde under annat organisationsnummer, det vill säga verksamheten bytte ägare i någon form.

Av de 142 företagen som hade flera arbetsställen år 2010 så ser vi att:

- 50 arbetsställen är helt nedlagda.
- 11 arbetsställen har slagits samman med arbetsställen i redan befintliga företag.
- 512 arbetsställen har överlåtits till redan befintliga företag.

Grupp Maka år 2010 och inte i något register år 2011

De 47 företagen har alla någon anställd enligt kontrolluppgifterna. Alla dessa 47 företag hade endast ett arbetsställe. Bearbetningarna mot FAD av dessa företag gav att:

- 24 lades ned helt mellan år 2010 och 2011.
- 23 företag (arbetsställen) överlevde under annat organisationsnummer, det vill säga verksamheten bytte ägare i någon form.

7 Slutord

I denna rapport försöker Tillväxtanalys ge en bild av volymen ägarbyten av företag i en vid bemärkelse och förändringar i ägarandelar i fåmansaktiebolag. I RAMS ser vi att:

- Cirka 80 procent av de egna företagen var kvarvarande mellan år 2010 och 2011.
- Cirka 78 procent av handelsbolagen var kvarvarande mellan år 2010 och 2011.
- Cirka 77 procent av alla aktiebolag var kvarvarande mellan år 2010 och 2011.

Vid bearbetningen mellan RAMS och SKV för de företag med minst en individ som är fåmansaktiebolagsdelägare och minst en förvärvsarbetande samt där vi har uppgift om 100 procent av ägandet enligt SKV ser vi att 97 018 fåmansaktiebolag var kvarvarande mellan år 2010 och 2011 vilket utgör:

- Cirka 85 procent av fåmansaktiebolagen i RAMS år 2011.
- Cirka 68 procent av dessa företag hade samma majoritetsägare bägge åren.
- Cirka 20 procent av dessa företag hade två ägare som hade 50 procent var av aktieinnehavet bägge åren.
- Cirka 12 procent förändrade ägandet antingen genom ägarförskjutningar bland delägarna eller genom överlåtelser till andra företag.

Oavsett hur vi ser på det så är det många företag som överlever mellan åren 2010 och 2011. Resten av företagen har på något sätt förändrats. Företag läggs ned och andra startar som en del i strukturomvandlingen. Dessutom ser Tillväxtanalys att många företag och arbetsställen byter ägare. Näringslivet visar på en stor dynamik och dynamiken omfattar många olika förändringar.

Erfarenheterna av dessa bearbetningar är att det med hjälp av RAMS och SKV:s register går att följa ägarförändringar på ett bra sätt. Detta gäller både för fåmansaktiebolag, där det är möjligt att följa individuellt ägande, och för övriga juridiska former där vi kan spåra förändringar i organisationsnummer. Organisationsnummerförändringar tyder på ändrade ägarförhållanden. Analysen visar att SKV:s register är ett bra komplement till RAMS och FAD och tillför ytterligare information.

Tillväxtanalys, myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, är en gränsöverskridande organisation med 60 anställda. Huvudkontoret ligger i Östersund och vi har verksamhet i Stockholm, Brasilia, New Delhi, Peking, Tokyo och Washington D.C.

Tillväxtanalys ansvarar för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser och därigenom medverkar vi till:

- stärkt svensk konkurrenskraft och skapande av förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag
- utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft, hållbar tillväxt och hållbar regional utveckling

Utgångspunkten är att forma en politik där tillväxt och hållbar utveckling går hand i hand. Huvuduppdraget preciseras i instruktionen och i regleringsbrevet. Där framgår bland annat att myndigheten ska:

- arbeta med omvärldsbevakning och policyspaning och sprida kunskap om trender och tillväxtpolitik
- genomföra analyser och utvärderingar som bidrar till att riva tillväxthinder
- göra systemutvärderingar som underlättar prioritering och effektivisering av tillväxtpolitikens inriktning och utformning
- svara för produktion, utveckling och spridning av officiell statistik, fakta från databaser och tillgänglighetsanalyser

Om PM-serien: Exempel på publikationer i serien är metodresonemang, delrapporter och underlagsrapporter.

Övriga serier:

Rapportserien – Tillväxtanalys huvudsakliga kanal för publikationer.

Statistikserien – löpande statistikproduktion.

Svar Direkt – uppdrag som ska redovisas med kort varsel.